

R.E.A., RADIO ELECTRO AUTOMAAT EN HET ZATERDAGSE HULPJE

- Peter E. Baas -

Uit: V.V.O.F. Mededelingenblad Nr. 2 van juni 2005, blz. 4 - 6

Het bedrijf werd opgericht in 1935 en was gevestigd te Amsterdam in eerste instantie aan de Heerengracht 455. Met een kapitaal van f 60.000,— waarvan geplaatst f 12.500,— is men begonnen. Dat zelfde jaar kwam men al tot f 27.500,— geplaatst kapitaal.

Het doel werd omschreven als; Het vervaardigen en exploiteren van en handel in radiotoestellen, radio artikelen, electromotoren, automaten en andere apparaten, uitoefening van den commissiehandel en exploitatie van octrooien op radiotechnisch en electronisch gebied en in het algemeen verrichten van handelingen welke met een en ander rechtstreeks of zijdelings in verband staan.

De directie bestond toen uit Jhr. W.F. van Panhuys te Brussel, H.C. Valckenier de Greeve te Amsterdam en als commissaris trad op J.W.L. Valckenier de Greeve te Brussel.

In 1937 (?) werd het hoofdkantoor gevestigd in de Leidschestr. nr. 63 te Amsterdam en werd een nieuwe directeur aangetrokken en een tweede commissaris benoemd. Van deze heren was Mr B. ten Bruggen Cate woonachtig in Wassenaar en Dr. H.J. ten Bruggen Cate woonachtig te Brussel. Deze benoeming van een directeur zou te maken kunnen hebben dat R.E.A. in deze tijd een tweede vestiging heeft geopend in Den Haag. Ook het kapitaal heeft een wijziging ondergaan f 100.000,— waarvan geplaatst f 60.000,—.

Al spoedig, 1939, heeft de heer Mr. B. ten Bruggen Cate zijn functie neergelegd. In 1939 was al f 70.000,— van het kapitaal geplaatst.

In 1946 ging het hoofdkantoor in Amsterdam naar de N.Z. Voorburgwal 177. In begin 1947 vertrok de N.V. naar Den Haag om daar samengevoegd te worden met de vestiging in de Stevinstraat 125 aldaar.

In het laatste kwartaal van dat jaar gaat de N.V. in liquidatie.

Hoe lang de liquidatie heet geduurd weet ik niet.

Een jaar later was mevrouw Celine Coster (of Koster?) de baas. Was dat tijdens de liquidatie of heeft zij de zaak uit de liquidatie gekocht?

Een van onze oudere kennissen, inmiddels 79 en luisterend naar de naam Jo Minkman liet ik eens een aantal oude stukken zien betrekking hebbende op muziek en radio. Dat is tenslotte zijn grote passie. Bij het zien van het R.E.A. stuk zei hij verrast "Daar heb ik gewerkt".

Daar moest ik meer van weten, maar om een afspraak met hem te krijgen is wat anders.

Wel het moest er even tussendoor, daar hij nog druk doende is met muziekprogramma's voor Radio Weesp. Nog net niet struikelend over de platen en muziekboeken kwam ik zijn kamer binnen. En vooral niet praten over muziek en de Dakota (= vliegtuig) waar hij ook z'n hart aan gegeven heeft, anders zit je er morgen nog en heeft het interview nog niet plaats gehad.

Hij gaat op zijn praatstoel zitten en vragen zijn eigenlijk niet meer nodig. Snel schrijven wel. Van zo ongeveer 1948-1950 was hij aangesteld als zaterdag hulpje, dat heet nu parttimer, in de winkel van R.E.A. aan de Stevinstraat te Scheveningen. Wat de verdienste per werkdag was, kan bij zich helaas met meer herinneren. Wel ongeveer de zaterdagse omzet van de winkel; tussen de 200 en 300 gulden. Buiten mevrouw Celine Coster was daar nog een meneer luisterend naar de naam Rudi Banjes.

Of die twee een bepaalde relatie met elkaar hebben is onbekend. Maar Rudi zorgde voor de bevoorrading van de winkel en was tevens vertegenwoordiger langs de huizen voor radio's, stofzuigers etc.

In de winkel zelf had men in de verkoop bakelieten radio's, stofzuigers, strijkijzers etc., en muziek afdraai apparatuur voor 78 toeren platen, de enige snelheid die toen voorhanden was. Elke week werd door de heer Rudi Banjes een grote hoeveelheid 78 toeren platen ingekocht. Maar liefst 25 stuks, want daar deed men een week mee. Een 20 tal voor de zaterdag en de andere vijf voor door de week. Op een "top" zaterdag waren ze alle 25 weg!! De verkoopprijs van een 78 toerenplaat was toen al ca. f 3,—. De platen zelf lagen in een lade, zodat niemand er aan kon komen. De klanten kwamen net als nu alleen voor b.v. de laatste plaat van Eddy Christiani. Zo was dat toen. Een apparaat om die grote platen af te spelen kostte in die tijd in de orde van ca. f 100,—. Dat was al aardig in de richting van een maandloon.

Rond 1950 kwam de eerste LP op de markt. Wanneer je gewend bent om een 78 toerenplaat te zien afdraaien snap je niet dit hetzelfde geluid ook van een zo langzaam draaiende 33 toerenplaat kan afkomen, Met de komst en uitstalling in de etalage van dit apparaat stonden tientallen belangstellenden met open ogen te staren naar dit technische wonder! Toch moet men weten dat Edison rond 1920 al de 33 toerenmachine had gebouwd.

Bijbehorende accessoires zoals platenkoffers en platenrekken werden nauwelijks verkocht. Dit waren voor de winkel bijzaken.

Een zeer bijzonder stuk elektrisch vernuft werd ook door R.E.A. uitgesteld in de winkel. Een taperecorder! Niet zoals wij die nu kennen maar toch kon zo'n ding stemmen en geluid goed opnemen en direct afspelen. Voor een demonstratie in de winkel kwam er een medewerker aan met een knoert van een microfoon waar men dan in moest praten om direct na de opname zijn eigen stem te kunnen horen. Het resultaat was enorme schrik!! Dit was niet leuk meer, duivels meneer.

Het was een luxe zaak, maar de Heer Minkman heeft het ervaren als een gezelligheidszaak.

Rond 1951 is mevrouw Coster overleden. Wat er toen met de zaak is gebeurd verteld het verhaal niet meer. Wie weet hier meer van ?

Een aardig verhaal is het volgende. Naast de R.E.A. winkel zat een wasserij en stomerij, die veel deed voor het Kurhaus. In die tijd was de levering van elektriciteit, voorzichtig gesteld, nog niet je dat. Men kon niet garanderen dat men op de dag genoeg stroom en stoom had om de aangeboden zaken te verwerken. In het Kurhaus speelde de destijds beroemde viool virtuoos Isaac Stem. Wetende dat er mogelijk geen schoon overhemd zou zijn die avond reageerde hij met een "no shirt no concert". (geen schoon overhemd, dan geen uitvoering).